

Клімат майбутнього без загрози для життя!

Робоча Група екологічних неурядових організацій України
з питань зміни клімату:
www.climategroup.org.ua,
тел: 507-06-16, факс 507-06-17
вул. Комінтерну 1, 01032 Київ

20 червня 2008 року

Позиція Робочої Групи з питань зміни клімату стосовно міжнародної торгівлі квотами

Робоча група з питань зміни клімату (далі РГ ПЗК) – асоціація громадських організацій, що співпрацюють з метою реалізації права громадян на життя в безпечному навколишньому середовищі у зв'язку із загрозою глобальної зміни клімату. РГ ПЗК існує з 2000 року і зараз об'єднує 18 легалізованих неурядових екологічних організацій з різних регіонів України. Про діяльність РГ ПЗК можна дізнатись на сайті www.climategroup.org.ua

I. Вступ. Передумови для участі України в міжнародній торгівлі квотами

Механізм міжнародної торгівлі квотами та схема зелених інвестицій

У 1992 Україна підписала Рамкову Конвенцію ООН зі зміни клімату та в 2004 ратифікувала Кіотський протокол із зобов'язанням не перевищити до 2012 року обсягу викидів парникових газів від базового 1990 року або 921,79 млн. тон CO₂ е. Відповідно до останньої інвентаризації викидів парникових газів в 2006 році в Україні було викинуто 445.05 млн. тон CO₂ е або 48% від рівня 1990.

Міжнародна торгівля квотами є одним з трьох гнучких механізмів в рамках Кіотського протоколу. Цей механізм передбачений для групи країн, що взяли на себе кількісні зобов'язання на зниження викидів парникових газів (країни Додатку 1) в період 2008-2012 років. Якщо країна Додатку 1 перевиконала свої зобов'язання за Кіотським протоколом і досягла більшого зниження викидів парникових газів, то вона може продати надлишок своїх квот іншій країні, яка має труднощі з виконанням взятого зобов'язання. Передбачалося, що цей механізм надасть можливість країнам Додатку 1 купляти квоти на більш економічно вигідних умовах для виконання своїх зобов'язань на зниження викидів парникових газів.

Насправді, майже усі країни, що мають надлишок квот, а найбільше Росія, Україна, Чехія, Польща та Румунія, отримали їх не за рахунок цілеспрямованої політики урядів по зниженню викидів парникових газів, а за рахунок спаду та реструктуризації економік після 1988 - 1990 років. Тобто, навіть якби не існувало Кіотського протоколу, викиди парникових газів в цих країнах були б на тому ж рівні, на якому вони є зараз. Такі квоти на викиди парникових газів ще називають «гарячим повітрям», бо їх продаж може дати змогу іншим країнам виконати свої зобов'язання за Кіотським протоколом, але не означає додаткового зниження викидів парникових газів на планеті.

Міжнародні екологічні організації виступають проти продажу «гарячого повітря» згідно Кіотського протоколу. Такі операції ставлять під сумнів ефективність Кіотського протоколу, метою якого є саме зниження викидів парникових газів та дають можливість індустріально розвинутих країнам виконати свої міжнародні зобов'язання без зниження викидів парникових газів в своїх країнах.

Громадськість та уряди потенційних країн-покупців також не схвалюють використання бюджетних коштів в своїх країнах на купівлю «гарячого повітря». Усі потенційні покупці квот на зниження викидів – країни ЄС та Японія – висловлюють умову, щоб отримані кошти від продажу квот були направлені лише на проекти зниження викидів парникових газів та на інші екологічні переваги в країнах-продавцях. Це означає, що отримані від продажу кошти не можуть бути направлені в

загальний бюджет країни-продавця і бути використані на фінансування загальних державних програм.

Для виконання заявлених побажань потенційних покупців країна-продавець повинна розробити плани, згідно якого кошти, отримані від продажу квот, будуть направлятися на фінансування лише заходів зі зниження викидів парникових газів та екологічних проектів. Такий план називається Схемою Зелених Інвестицій (СЗІ). СЗІ передбачає визначення пріоритетних секторів на фінансування, створення критеріїв відбору проектів, форм фінансування відповідно до форм власності організацій (державні, приватні, освітні), системи перевірки ефективності використання коштів та зниження викидів парникових газів.

Обов'язковими принципами, за якими повинна працювати схема зелених інвестицій є прозорість, ефективність використання коштів та досягнення зниження викидів парникових газів в короткостроковий або довгостроковий термін.

Проекти в рамках схеми зелених інвестицій умовно поділяються на проекти «жорсткого» та «м'якого» озеленення. До «жорсткого» відносяться проекти зниження викидів парникових газів на підприємствах; «м'яке» включає освітні проекти, виконання досліджень або підготовка законодавства, спрямованих на зниження викидів парникових газів.

Прогнозний залишок квот на період 2008-2012

За оцінкою Мінекономіки, прогнозований рівень надлишку національної квоти на викиди парникових газів протягом 2008-2012 років складає 2244 млн. т в еквіваленті двоокису вуглецю (449 млн. т у середньому за рік). За виключенням обов'язкового резерву надлишок національної квоти на продаж становитиме близько 1350 млн. т еквіваленту вуглекислого газу (279 млн. т у середньому за рік). В залежності від коливань ціни на одиницю встановленої кількості викидів парникових газів на вуглецевому ринку¹ Україна має можливість протягом 2008-2012 років додатково отримувати від продажу квот від 0,28 до 2,8 млрд. євро щорічно.

Щодо попиту на українські квоти, то в них потенційно зацікавлені Японія, Австрія, Бельгія, Фінляндія, Іспанія, Італія, Ірландія, Німеччина, Голландія.² Сукупно цим країнам за прогнозами не вистачатиме 1597 млн. т еквіваленту вуглекислого газу³ для виконання міжнародного зобов'язання. З іншого боку країни, що мають надлишок квот можуть запропонувати для продажу понад 4 млн. тон CO₂ еквіваленту вуглекислого газу, що майже втричі більше, ніж потрібно покупцям. Відповідно, саме покупці обирають в яких країнах і на яких умовах купляти квоти на викиди парникових газів.

Стан розвитку українського законодавства в сфері міжнародної торгівлі квотами Нормативно-правові документи

В Україні немає єдиного закону, який регулював би діяльність, пов'язану з міжнародною торгівлею квотами. Дії уряду щодо розробки схеми зелених інвестицій є непослідовними. Різноманітні проекти нормативно-правових актів, які розробляються, характеризуються досить низькою якістю та часто суперечать одні одному. У проектах використовуються надто багато оціночних термінів, чим створюються можливості для значних зловживань у майбутньому. Деякі положення сформульовані таким чином, що їх можна трактувати не однозначно, тому необхідною є подальша деталізація та роз'яснення.

¹ ра даними звіту Світового банку, підготовленого на прохання Уряду України в листопаді 2006 року, ціна одиниці встановленої кількості оцінювалася в межах від 1 до 10 євро за тону еквіваленту вуглецю.

² World Bank, Ukraine. Options for Designing a Green Investment Scheme, November 2006, report #37949-ECA, p. 3

³ World Bank, Ukraine. Options for Designing a Green Investment Scheme, November 2006, report #37949-ECA, p. 4

Прийняття рішень та відповідальність

Не врегульованими залишаються процесуальні питання, а саме процедури прийняття рішень тими чи іншими компетентними органами та посадовими особами, питання контролю та відповідальності, участі громадськості у питаннях здійснення операцій з міжнародної торгівлі викидами. Компетенція органів, відповідальних за координацію та впровадження діяльності, пов'язаної з реалізацією Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї чітко не визначена, часто неможливо визначити їх конкретні функції та повноваження. Також має місце зосередження нормотворчих, виконавчих та контролюючих повноважень в межах однієї гілки влади (виконавчої), що також є неприпустимим, так як суперечить принципу стримувань та противаг, покладеному в основу принципу поділу влади, який закріплений Конституцією України.

Деякі нормативно-правові акти приймаються не прозоро, з порушенням вимог щодо участі інших зацікавлених сторін в обговоренні проектів документів з питань довкілля, що суперечить, як національному, так і міжнародному законодавству. Лише за період січень-березень Кабінет Міністрів України прийняв принаймні 2 постанови (від 22 лютого 2008 р. N 221 Про затвердження Порядку розгляду, схвалення та реалізації проектів цільових екологічних зелених інвестицій у період дії зобов'язань сторонами Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Постанова від 30 січня 2008 р. N 27 Про затвердження порядку визначення мінімальної ціни на одиницю встановленої кількості та одиницю скорочення викидів парникових газів), проекти яких не були оприлюднені на вебсайті Національного Агентства екологічних інвестицій в термін для громадського обговорення.

II. Пропозиції екологічних організацій стосовно Схеми Зелених Інвестицій

1. Обов'язкове створення схеми зелених інвестицій

Українські екологічні організації проти продажу „гарячого повітря”.

Механізм міжнародної торгівлі квотами обов'язково повинен супроводжуватися зобов'язанням уряду України направити отримані кошти **лише на проекти зниження викидів парникових газів** та забезпечити прозорість і ефективність їх використання, як того вимагає Організація Конвенція. Це передбачає створення в Україні схеми зелених інвестицій з визначенням основних принципів, критеріїв та процедур відбору проектів, пріоритетних секторів на отримання державного фінансування, форм фінансування та процедур незалежної перевірки зменшення обсягу викидів парникових газів, забезпечення контролю та відповідальності за діяльністю.

Громадські екологічні організації проти виходу на ринок міжнародної торгівлі квотами без прийняття необхідних нормативно-правових актів в рамках схеми зелених інвестицій, які забезпечуватимуть її функціонування, та попередньо підготовленого та ухваленого списку проектів які фінансуватимуться за кошти, отримані від продажу квот.

2. Цілісна програма, що буде прописана у єдиному документі

Для забезпечення ефективного та прозорого функціонування схеми зелених інвестицій, усі необхідні норми повинні бути прописані в єдиному документі, а не в низці постанов, що суперечать одна одній. Громадські організації пропонують прийняти Закон України «Про міжнародну торгівлю квотами на викиди парникових газів», який би регулював питання торгівлі квотами в Україні з урахуванням рекомендацій, висловлених у даному документі.

3. Пріоритетні сектори та критерії відбору проектів для фінансування

3.1. Стратегічна мета схеми зелених інвестицій в Україні.

Екологічні організації пропонують встановити стратегічною метою Схеми зелених інвестицій „Зменшення використання викопних палив шляхом енергозбереження та розвитку відновлюваних джерел енергії”.

Перед людством та Україною стоїть важливе завдання зі зниження викидів парникових газів для попередження небезпечних наслідків зміни клімату, що загрожують економічному розвитку в усіх країнах та життю сотень мільйонів людей вже в цьому столітті. Згідно рішення Спеціальної Робочої Групи по встановленню зобов'язань зі зниження викидів парникових газів в період 2013-2020 індустріально розвинені країни повинні знизити викиди парникових газів мінімум на 25-40% порівняно з рівнем викидів 1990 року, а сукупні викиди на планеті повинні почати знижуватися вже з 2015 року. Щоб досягти такої мети Україна повинна зменшувати частку викопних палив та переходити на відновлювані джерела енергії разом із запровадженням енергозберігаючих заходів.

3.2. Забезпечення найбільшої суспільної користі для українського населення.

Невикористані квоти на викиди парникових газів є суспільною власністю народу України і повинні бути використані на проекти, які принесуть найбільшу суспільну користь для українського населення. Пріоритетність суспільної корисності проектів СЗІ повинна домінувати над іншими критеріями.

Отже, перевага повинна надаватися проектам, які не можуть бути реалізовані без додаткової державної підтримки та не мають інших можливостей залучення коштів.

3.3. Фінансування „жорсткого” та „м’якого” озеленення

Робоча група зі зміни клімату повністю підтримує впровадження проектів «важкого» озеленення по зниженню викидів парникових газів, які можна перевірити процедурами моніторингу.

Ми не підтримуємо включення проектів «м’якого озеленення» в схему зелених інвестицій. По-перше, такі проекти несуть ризик неефективного використання коштів і виконання неякісних проектів, що насправді не призведе до корисних наслідків. По-друге, питання інформування громадськості, організації тренінгів для підвищення кваліфікації чиновників, розробка необхідного законодавства, тощо є прямим обов’язком України за РК ЗК ООН та Кіотським протоколом. Ці заходи повинні виконуватися з державного бюджету незалежно від існування схеми зелених інвестицій.

Інші екологічні проблеми, такі як збереження біорізноманіття, утилізація пестицидів, тощо, не повинні фінансуватися з фонду схеми зелених інвестицій, так як це є прерогатива фонду охорони навколишнього природного середовища.

Робоча група ПЗК також звертає увагу на труднощі, що пов’язані з виконанням проектів лісонасадження та лісовідновлення. Досвід проведення проектів чистого розвитку та спільного впровадження по лісонасадженню свідчить, що для таких проектів практично неможливо застосовувати процедури моніторингу поглинання CO₂; існує низка ризиків, що ліс загине від шкідників, пожежі, або через певний час буде вирубаний. З точки зору збереження біорізноманіття, сталості лісонасаджень та виконання ними інших екологічних функцій використання лісових монокультур (що зазвичай використовуються) не завжди забезпечує позитивні наслідки. Що стосується України, то ситуація ускладнюється непрозорістю та монополізмом структур Держкомлісу, що звужує можливості до отримання об’єктивної інформації про реальний стан справ в господарствах.

Наявність в Україні великих площ порушених, деградованих та покинутих земель не означає, що найкращим рішенням буде їхнє повне заліснення. В певних кліматичних та ґрунтових умовах це може бути залуження, створення окультурених пасовищ, сіножатей, посівів медоносних та технічних культур, тощо.

Заходи із лісонасадження, лісовідновлення та збереження лісових екосистем повинні проводитися в рамках науково обґрунтованої та послідовної державної політики, а також в умовах ефективного контролю за її реалізацією, що зобов’язуватиме господарства до впровадження принципів сталого лісокористування.

3.4. Екологічні організації виступають категорично проти фінансування:

- атомної енергетики, яка не вирішить проблему зміни клімату;⁴
- великої гідроенергетики (ГЕС більше 10 МВт), яка призводить до значних негативних екологічних наслідків;
- проектів, пов’язаних з видобутком та транспортуванням викопних палив - вугілля, нафти та газу, оскільки розвиток цих секторів призведе до збільшення використання викопних палив, наслідком чого є ще більші викиди парникових газів;
- проектів переходу від існуючого центрального теплового опалення на електричне, що є найбільш неефективним використанням енергії;
- запровадження технологій уловлювання та зберігання вуглецю на вугільних електростанціях, що є дуже дорогою технологією, яка приведе до витрачання коштів, що

⁴ Зміни клімату: Чи взмозі атомна енергетика вирішити проблему зміни клімату? **Фелікс Ч. Матез, Okoinstitut**
http://www.ch20.org/ukr/nip6_ukr.pdf

можуть бути використані, наприклад, на заходи з енергозбереження; крім цього, така технологія не гарантує довічного зберігання вуглецю.

3.5. Схема зелених інвестицій не повинна створювати конкуренцію з механізмом спільного впровадження.

Механізм спільного впровадження є ефективним механізмом для стимулювання проектів зниження викидів парникових газів для низки секторів економіки і повинен таким залишатися. Недопустимо в схемі зелених інвестицій запровадження менш вимогливих критеріїв фінансової, екологічної та технічної додатковості, ніж в механізмі спільного впровадження.

Пропонуємо виключити наступні сектори економіки для фінансування за схемою зелених інвестицій, що за висновками експертів Світового Банку активно залучають фінансування за механізмом спільного впровадження:

- зменшення обсягів метану в результаті управління і поводження зі шламом в секторі сільського господарства;
- виробництво азотної кислоти для вироблення мінеральних добрив;
- зменшення обсягів викидів від газових трубопроводів та вугільних шахт;
- сектор виробництва тепла та електроенергетики, промислова енергетика;
- залізо та сталеливарна промисловість;
- хімічна промисловість;
- цементна промисловість;
- нафтопереробна промисловість;

Цей список не є вичерпним і співробітники відділу супроводу Кіотського протоколу можуть його доповнити. **Головним принципом є недоцільність підтримки секторів за схемою зелених інвестицій, що активно залучають фінансування за механізмом спільного впровадження.**

3.6. Встановити наступний перелік пріоритетних секторів.

Категорія 1. Проекти енергозбереження та впровадження відновлюваних джерел енергії в приватних та бюджетних будівлях:

- Створення ефективної програми пільгового кредитування на заходи з енергозбереження та встановлення відновлюваних джерел енергії в житлових приміщеннях та власних господарствах для населення України. Формою фінансування може бути повернення 25-50% коштів при впровадженні заходів теплоізоляції будинків, встановленні лічильників на воду та тепло, сонячних колекторів, сонячних батарей, вітряків, котлів для спалювання біомаси, тощо. Існує декілька успішних прикладів реалізації таких програм в Словенії, Чехії, Німеччині і РГ ПЗК готова надалі сприяти розробленню схожої української програми.
- Цільове фінансування заходів енергозбереження в бюджетних будівлях (лікарні, школи, вищі навчальні заклади, бібліотеки тощо);

Категорія 2. Фінансування муніципальних програм зниження викидів парникових газів

- Модернізація систем центрального опалення та встановлення когенераційних установок;
- Заходи з енергозбереження на комунальних підприємствах;
- Розвиток міського та міжміського громадського транспорту;
- Впровадження роздільного збору сміття та сприяння переробці вторинної сировини;
- Розвиток інфраструктури міста для використання велосипедного транспорту, тощо;

Категорія 3. Підтримка малих проектів, які за обсягом зниження викидів парникових газів не є доцільними для фінансування згідно механізму спільного впровадження, але відповідають

необхідним критеріям додатковості. Акцент на проекти, що пройшовши один раз усю процедуру документації та верифікації, можуть бути відтворені в великій кількості по Україні.

Зважаючи на проблеми в аграрному секторі РГ ПЗК пропонує приділити особливу увагу сприянню впровадження проектів зниження викидів парникових газів в цьому секторі. Проекти малої гідроенергетики повинні мати науковий аналіз щодо впливу на екологічний стан річок.

3.7. Розмежування форм фінансування для організацій різної форми власності.

Схема зелених інвестицій передбачає різні варіанти використання коштів від продажу ОВК в залежності від (1) різних видів організацій: державні, приватні, громадські; (2) різних форм фінансування: гранти, пільгове кредитування, тощо; та (3) різних інструментів розподілу такого фінансування: державні чи приватні інвестиційні фонди, банки тощо. В залежності від обраних пріоритетних секторів і інструментів фінансування повинні бути розроблені різні критерії, які забезпечать найбільш ефективне використання коштів. Так, для приватних підприємств більш доцільним є створення системи часткового покриття кредитів на заходи енергозбереження; для бюджетних організацій потрібне повне фінансування заходів. Необхідно спочатку визначити пріоритетні сектори та програми, а потім обрати найбільш ефективні форми фінансування для обраних секторів.

3.8. Проти запровадження складних систем торгівлі через фондові біржі та аукціони.

Екологічні організації виступають проти запровадження складних систем торгівлі через фондові біржі та аукціони. Такі схеми не забезпечують гарантування озеленення та прозорості використання державних коштів, що є основними критеріями довіри до схеми зелених інвестицій як зі сторони покупців, так і зі сторони українських екологічних організацій. Більше того, за таких схем більшість коштів осяде на рахунках біржових спекулянтів, замість направлення на фінансування проектів, що призведуть до зменшення викидів парникових газів.

3.9. Необхідність чіткої та цілісної процедури відбору проектів:

- наявність форм заявок та чітких вимог до документації (аналогічно до документації по механізму спільного впровадження);
- наявність форм моніторингу та звітності по проектах;
- встановлення переліку секторів, що не підлягають фінансуванню за схемою зелених інвестицій;
- встановлення переліку секторів, що підлягають фінансуванню та відповідні форми фінансування в залежності від типу організацій;
- відсутність подвійних стандартів та оціночних термінів при формулюванні відповідних вимог та критеріїв;

4. Питання забезпечення прозорості використання отриманих коштів

4.1. Існування центрального органу управління схемою зелених інвестицій, що несе відповідальність за ефективне використання коштів.

В нормативно-правових актах Кабінету Міністрів повинно бути чітко прописано який орган виконавчої влади відповідає за управління схемою зелених інвестицій, здійснює відбір проектів для фінансування та приймає остаточні рішення щодо фінансування. За висновками експертів OECD⁵ (2006) однією з найбільших проблем діяльності фонду охорони навколишнього середовища в Україні є саме відсутність центрального апарату управління, в результаті чого вибір проектів відбувається за політичними міркуваннями та залишається на розгляд Кабінету

⁵ OECD, Обзор деятельности фонда охраны окружающей природной среды Украины, 2006 г.
<http://www.oecd.org/dataoecd/4/41/37723597.pdf>

Міністрів. Така практика не забезпечує вибір найбільш економічно та екологічно доцільних проектів і не повинна запроваджуватися в СЗІ.

Повинен бути забезпечений професійний рівень працівників для виконання усіх необхідних функцій шляхом постійного навчання та підвищення кваліфікації кадрів.

4.2. Виконання норм Орхуської Конвенції⁶ при розробці Схеми зелених інвестицій.

Механізм міжнародної торгівлі викидами та діяльність уряду щодо використання коштів відноситься до питань охорони навколишнього природного середовища, що передбачає необхідність виконання усіх процедур з доступу громадськості до екологічної інформації та участі громадськості у прийнятті рішень з питань довкілля. У зв'язку із цим Робоча група зі зміни клімату наполягає на чіткому виконанні норм Орхуської Конвенції щодо участі громадськості при прийнятті усіх нормативно-правових актів та рішень, що стосуються міжнародної торгівлі квотами.

Прозорість процедури створення схеми зелених інвестицій передбачає оприлюднення на сайтах Міністерства охорони навколишнього природного середовища та Агентства екологічних інвестицій усіх проектів документів та рішень на термін не менше 1-го місяця до прийняття рішення по проекту для отримання коментарів від усіх зацікавлених сторін. Усі коментарі до документів, що їх отримує міністерство охорони навколишнього природного середовища та Національне Агентство екологічних інвестицій повинні також оприлюднюватися на відповідних вебсайтах для ознайомлення інших зацікавлених сторін. На усі отримані коментарі повинна бути надана офіційна відповідь органів виконавчої влади щодо прийняття коментарів та пропозицій або пояснення відмови у разі їх не прийняття відповідно до Закону України «Про звернення громадян».

4.3. Обов'язковий відкритий доступ до поданих заявок на отримання фінансування по схемі зелених інвестицій не менш як за 1 місяць до запланованого прийняття рішення.

Координуючий орган повинен забезпечити участь громадськості в процесі відбору проектів для фінансування за рахунок СЗІ. Повинна бути налагоджена система оприлюднення повної проектної інформації, що може бути аналогічною до існуючої процедури в рамках механізму Спільного Впровадження, за якою повна технічна документація проектів публікується на сайті Міністерства охорони навколишнього природного середовища. Усі отримані коментарі щодо конкретних проектів повинні бути також оприлюднені на сайті Мінприроди разом з офіційною відповіддю від відповідального органу виконавчої влади, що приймає рішення щодо проекту про врахування чи неврахування тих чи інших коментарів.

Оприлюднення інформації по проектах забезпечить прозорість схеми зелених інвестицій, надасть можливість зацікавленим сторонам надавати коментарі щодо проектів поданих на фінансування і, за необхідності, попередити проекти, що не будуть відповідати стратегії, принципам та критеріям схеми зелених інвестицій.

Повинен бути забезпечений відкритий доступ до звітів про реалізацію проектів за рахунок коштів від продажу ОВК та результатів моніторингу проектів.

5. Питання нагляду за торгівлею ОВК

⁶ Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості у прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля www.unece.org/env/pp/documents/cep43ukr.pdf
Демократія участі і дипломатія: як Україні виконати рішення Народи Сторін Організації Конвенції
http://ecoclub.ukrwest.net/complete_new/39

5.1. Незалежність нагляду за торгівлею ОВК від органу управління схемою зелених інвестицій.

Питання нагляду та контролю за торгівлею ОВК та впровадженням схеми зелених інвестицій є одним з основних при забезпеченні відповідального управління схемою. Нагляд має бути незалежним від управління торгівлею ОВК та має бути незалежним від розробників стратегічної політики, щоб можна було об'єктивно оцінювати ефективність цієї політики.

Робоча Група зі зміни клімату пропонує назначити таким наглядовим органом Міжвідомчу комісію із впровадження РКООНЗК. Ця комісія складається з заступників міністрів, науковців, представника РНБО, депутатів ВР та представника громадськості та діє в якості наглядового органу стосовно усіх рішень, пов'язаних з впровадженням РКООНЗК в Україні.

5.2. Незалежні національний або міжнародний фінансовий та екологічний аудити.

Забезпечення можливості для проведення моніторингу та контролю за впровадженням схеми зелених інвестицій міжнародним фінансовим та екологічним аудиторам, в тому числі від покупців.

Кожен проект, що отримує фінансування в рамках Схеми зелених інвестицій повинен після реалізації проекту пройти незалежні міжнародні фінансовий та екологічний аудити на предмет ефективного використання коштів та досягнення необхідного покращення стану довкілля.

Функції моніторингу та звітування по проектах за схемою зелених інвестицій не можуть бути покладені лише на Державну Податкову Інспекцію або Контрольно-ревізійну комісію, бо такий нагляд буде зосереджений лише на відповідності юридичним процедурам, тому є загроза, що аспекти ефективного використання коштів та досягнення зниження викидів парникових газів перевіритися не будуть.

Звіти про моніторинг проектів повинні оприлюднюватися на сайті органу виконавчої влади, що управляє схемою зелених інвестицій.

5.3. Відповідальність

Координуючий орган СЗІ повинен нести відповідальність за діяльність по міжнародній торгівлі квотами, що необхідно передбачити в чинному законодавстві України. Посадові особи, що приймають рішення по СЗІ повинні нести персональну відповідальність у випадку недотримання чи порушення ними вимог національного та міжнародного законодавства, що регулює порядок функціонування СЗІ.

Відповідальність уряду перед державами, які фінансують проекти зі СЗІ, повинна полягати в тому, що у разі невиконання взятих на себе зобов'язань, отримані кошти підлягають поверненню.

Підприємства та організацій, що отримують кошти у рамках схеми зелених інвестицій у разі неефективного використання коштів та невиконання заявлених планів зі зниженню викидів парникових газів повинні також нести відповідальність за неефективне, нецільове витрачення коштів, порушення вимог законодавства, договірних зобов'язань і т. ін. Кошти, отримані при цьому для реалізації проектів зі СЗІ повинні підлягати поверненню.

5.4. Наглядова Рада за торгівлею ОВК обов'язково повинна отримувати усю інформацію, що стосується міжнародної торгівлі квотами. До такої інформації належать: плани укладання двосторонні угоди по продажу ОВК та умов в контрактах, надходження та витрачення коштів, відбір та реалізація проектів, звіти по проектах. Орган виконавчої влади, що координує діяльність пов'язану із впровадженням схеми зелених інвестицій, повинен кожен квартал звітувати перед Наглядовою Радою та у відповідь на подані запити.

5.5. Ратифікація міжнародних угод по передачі одиниць ОВК

Під час укладання контрактів про продаж ОВК між Україною та іншими державами форма контракту повинна передбачати його ратифікацію Україною. На такі контракти не впливатимуть зміни уряду і для їх скасування потрібно буде прийняття необхідних змін парламентом. Додатково такі контракти мають перевагу, яка полягає у забезпеченні високого ступеню публічності.

6. Необхідність створення довгострокової політики зниження викидів парникових газів

Робоча група з питань зміни клімату наголошує, що участь України в Рамковій Конвенції ООН зі зміни клімату та Кіотському протоколі передбачає не лише використання гнучких механізмів спільного впровадження та міжнародної торгівлі квотами, а, в першу чергу, впровадження політики зниження викидів парникових газів в різних секторах економіки.

На перший період дії Кіотського протоколу Україна взяла на себе зобов'язання, що не вимагають внутрішніх заходів зниження викидів парникових газів, але на наступний період після 2012 року для попередження небезпечних наслідків глобальної зміни клімату індустріально розвинені країни сукупно повинні знизити викиди на 25-40% від 1990 року до 2020 року.

Так як технології масштабного переобладнання в секторах енергетики та промисловості служать декілька десятиліть, відповідно, політичні рішення, що приймаються сьогодні, матимуть вплив на рівень викидів парникових газів протягом наступних десятиліть і вже зараз потрібно розробляти і впроваджувати відповідну політику.

Прикладами такої політики є:

- запровадження податку на викиди парникових газів;
- матеріальне стимулювання енергоефективності у бюджетній сфері;
- відміна державних субсидій для секторів викопного палива;
- запровадження внутрішніх систем торгівлі квотами, що обмежують обсяг викидів парникових газів на великих та середніх підприємствах;
- зобов'язання для енергетичних компаній виробляти певний відсоток електроенергії та тепла з відновлюваних джерел енергії;
- зобов'язання для продавців автомобільного пального вносити певний відсоток біопалива;
- створення системи пільгових тарифів для відновлюваних джерел енергії;
- надання спрощеного доступу до електричної мережі дрібним джерелам енергії, як наприклад, домашні вітрові турбіни та сонячні батареї;
- запровадження державних стандартів для виробництва біопалива та стимулювання його використання на території України;
- запровадження більш жорстких стандартів енергозбереження для нових та реконструйованих будівель;
- запровадження високих податків для приватних автомобілів із значними викидами парникових газів (в залежності від об'єму двигуна та каталізатору) та знижок при реєстрації енергоефективних, гібридних авто та авто на відновлюваному паливі;
- запровадження інформаційної політики для підприємств щодо заходів енергозбереження, концепції „чистого виробництва”, можливостей гнучких механізмів Кіотського протоколу, інших програм підтримки енергозбереження в Україні.

Серед позитивних наслідків такої політики є:

- економічна вигода від зменшення затрат на енергію, як результат заходів енергозбереження;
- зменшення забруднення повітря і, як наслідок, зменшення захворюваності населення, підняття рівня народжуваності, збільшення середньої тривалості життя населення;

- зменшення залежності від імпортованих джерел енергії (нафти, газу);
- збільшення зайнятості населення, так як розвиток альтернативних джерел енергії та енергозбереження є більш трудоємними галузями;

Реалізація кліматоохоронної політики та законодавчі реформи сприятимуть значно ширшому залученню інвестицій, у порівнянні із залученням коштів в сфері СЗІ.